

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів з реалізації кліматичної політики України у рамках участі в глобальній ініціативі зі скорочення викидів метану «Global Methane Pledge»

1. Мета

Проєкт розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів з реалізації кліматичної політики України у рамках участі в глобальній ініціативі зі скорочення викидів метану «Global Methane Pledge» (далі – проєкт акта) розроблено з метою затвердження плану заходів, забезпечення досягнення глобальної цілі зі скорочення викидів метану в рамках участі в глобальній ініціативі зі скорочення викидів метану «Global Methane Pledge».

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проєкт акта розроблений з метою виконання пункту 15 доручення Віце-прем'єр-міністра з питань європейської інтеграції України Ольги Стефанішиної від 13.01.2022 № 49220/4/1-21 щодо забезпечення виконання Плану заходів за результатами участі делегації України у Конференції Організації Об'єднаних Націй зі зміни клімату, яка включала проведення 26-ї сесії Конференції Сторін Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату, 16-ї сесії Конференції Сторін, яка є нарадою Сторін Кіотського протоколу.

Проєкт акта спрямований на досягнення цілей Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату, Кіотського протоколу до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату, Паризької угоди щодо скорочення викидів парникових газів в атмосферу та ініціативи зі скорочення викидів метану «Global Methane Pledge».

Згідно з останньою доповіддю Міжурядової групи експертів з питань зміни клімату метан є потужним парниковим газом, а швидкий ріст його концентрації в атмосфері є однією з основних причин зростання середньої температури повітря на 1,0°C з часів доіндустріального періоду. Скорочення викидів метану розглядається як один з найбільш ефективних шляхів стримання глобального потепління та досягнення мети Паризької угоди.

Крім того, нещодавнє дослідження «Глобальний аудит метану», оприлюднене Коаліцією з питань клімату та чистого повітря (CCAC) та Програмою ООН з навколишнього середовища (UNEP), показало, що скорочення викидів метану на

45% у цьому десятилітті дозволить утримати підвищення температури повітря на 0,3°C до 2040 року. Зменшення викидів метану в атмосферу здатне зменшити кількість передчасних смертей, пов'язаних з астмою, на 255 тисяч та втрат врожаю у світі на 26 млн тон.

Основними джерелами викидів метану є: сільське господарство (40%), викопне паливо (35%) та відходи (20%). У секторі викопного палива видобуток, переробка та розподіл нафти та газу становлять 23 % викидів метану, а видобуток вугілля - 12 %. За існуючих технологій можливе скорочення викидів метану у нафтогазовому секторі на 75 %, більша частина з яких є самоокупною та не призводить до росту вартості енергетичних послуг.

Під час Конференції Організації Об'єднаних Націй зі зміни клімату у 2021 році, Україна приєдналась до Ініціативи зі скорочення викидів метану «Global Methane Pledge» (далі – Ініціатива), що була започаткована Європейським Союзом та Сполученими Штатами Америки. Країни, які приєднуються до Ініціативи, зобов'язуються досягти спільної мети скоротити глобальні викиди метану до 2030 року щонайменше на 30% від рівня 2020 року та сприяти використанню найкращих наявних методів щодо кількісної оцінки викидів метану. Основна мета – досягнення скорочення викидів метану та посилення міжнародної співпраці.

На сьогодні до Ініціативи приєдналися 121 країна, серед яких: Європейський Союз, США, Канада, Аргентина, Гана, Індонезія, Ірак, Італія, Мексика, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, Об'єднані Арабські Емірати, які є ключовими емітентами метану у світі.

Крім того, у жовтні 2020 року Європейська Комісія представила Стратегію ЄС зі скорочення викидів метану (далі - Стратегія), що відповідає цілям Європейського зеленого курсу у досягненні кліматичної нейтральності до 2050 року. Стратегія зосереджена як на скороченні викидів метану в ЄС, а також вирішенні проблеми викидів, пов'язаних із ланцюгами постачання з інших країн та удосконалення систем вимірювання та звітності щодо викидів метану.

В рамках набуття Україною статусу кандидата на членство ЄС, необхідно наблизити своє правове регулювання до європейського в рамках процесу євроінтеграції, посилити конкурентоспроможність та енергетичну незалежність, при цьому внести свій вклад до глобальної боротьби зі зміною клімату та сприяти виконанню кліматичних зобов'язань.

У лютому 2022 року збройна агресія російської федерації та активні бойові дії на значній території України створили надзвичайні економічні виклики та проблеми, такі як втрата житла, руйнування енергетичної інфраструктури, прискорення інфляції; ускладнена логістика, руйнування об'єктів критичної інфраструктури.

Відбудова України повинна базуватись не лише на відновленні зруйнованої інфраструктури у тому вигляді, якою вона була раніше, а з урахуванням

кліматичних цілей та цілей зеленої трансформації, що також сприятиме скороченню викидів метану та досягненню кліматичних цілей.

Підготовлений Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України проєкт акта сприятиме скороченню викидів метану в атмосферу, розробці комплексної державної політики щодо скорочення викидів метану, запровадженню використання найкращих доступних технологій для моніторингу та оцінки викидів метану в усіх секторах, а також посилить міжнародну співпрацю у цій сфері.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом акта передбачено затвердження плану заходів з реалізації кліматичної політики України у рамках участі в глобальній ініціативі зі скорочення викидів метану «Global Methane Pledge».

Проєкт акта містить ключові заходи в таких секторах:

1. Зменшення витоків та викидів метану під час видобування, переробки та транспортування природного газу та нафти;
2. Розвиток двостороннього співробітництва;
3. Розвиток потенціалу виробництва біометану з відходів сільського господарства;
4. Реалізація потенціалу уловлювання метану на полігонах;
5. Стимулювання роздільного збору, компостування та переробки органічних відходів;
6. Впровадження технологій вловлювання та утилізації шахтного метану в рамках програми справедливої трансформації вугільних регіонів;
7. Проведення дослідження законодавства ЄС та України щодо скорочення викидів метану;
8. Проведення досліджень щодо обсягів викидів метану в окремих секторах та потенціалу їх скорочення.

4. Правові аспекти

Проєкт акта розроблений на виконання пункту 15 доручення Віце-прем'єр-міністра з питань європейської інтеграції України Ольги Стефанішиної від 13.01.2022 № 49220/4/1-21 щодо забезпечення виконання Плану заходів за результатами участі делегації України у Конференції Організації Об'єднаних Націй зі зміни клімату, яка включала проведення 26-ї сесії Конференції Сторін Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату, 16-ї сесії Конференції Сторін, яка є нарадою Сторін Кіотського

протоколу, а також з метою забезпечення виконання міжнародних зобов'язань України за Рамковою конвенцією ООН про зміну клімату та Паризькою угодою.

Інші нормативно-правові акти, що діють у цій сфері:

Закон України «Про ратифікацію Рамкової конвенції ООН про зміну клімату»;

Закон України «Про ратифікацію Паризької угоди»;

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Фінансування заходів з реалізації проєкту акта буде здійснюватися за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, коштів міжнародної технічної допомоги, внесків заінтересованих міжнародних організацій, а також інших джерел, не заборонених законом.

Обсяг видатків, необхідних для фінансування відповідних заходів, буде визначатися під час складання проєктів державного та місцевих бюджетів на відповідний рік під час формування їх показників з урахуванням їх реальних можливостей.

Під час розроблення плану заходів відповідно до законодавства буде визначено органи виконавчої влади, відповідальні за здійснення конкретних заходів, строки їх виконання, а також оцінено та обґрунтовано обсяги необхідних фінансових, матеріально-технічних і трудових ресурсів з урахуванням можливостей державного і місцевих бюджетів та наявності інших джерел, передбачених законодавством.

Додаткові видатки бюджету на стимулювання та впровадження заходів зі скорочення викидів метану будуть здійснюватись за підтримки міжнародних фінансових інституцій, двосторонніх та багатосторонніх фінансових механізмів, приватного сектору, шляхом залучення додаткових міжнародних інвестицій, наявних та новостворених фондів за рахунок коштів міжнародних партнерів та проєктів міжнародної технічної допомоги.

Фінансування видатків, необхідних для реалізації заходів зі зменшення викидів та викидів метану під час видобування, переробки та транспортування природного газу та нафти здійснюватиметься за рахунок інвестиційних програм суб'єктів господарювання в межах видатків, передбачених бюджетом суб'єктів господарювання, а також за рахунок кредитних коштів міжнародних фінансових організацій.

Розвиток потенціалу виробництва біометану з відходів сільського господарства в частині часткового відшкодування вартості об'єктів (до 50 % вартості, а сільськогосподарським кооперативам в розмірі до 70 % вартості) з переробки побічних продуктів тваринного походження, що належать до II і III категорій здійснюватиметься в межах видатків, передбачених у державному

бюджеті, зокрема за рахунок програми КПКВК 2801580 «Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників» відповідно до напрямку: часткове відшкодування вартості будівництва та/або реконструкції тваринницьких ферм і комплексів, рибницьких господарств, доїльних залів, підприємств з переробки сільськогосподарської продукції (часткове відшкодування вартості об'єктів (до 50 % вартості, а сільськогосподарським кооперативам в розмірі до 70 % вартості) з переробки побічних продуктів тваринного походження, що належать до II і III категорій), та в порядку визначеному постановою Кабінету Міністрів України від 07.02.2018 № 107 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для державної підтримки розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції».

Реалізація програми «Скорочення викидів метану уздовж всього ланцюжка постачання газу» впроваджується в рамках трьохстороннього меморандуму між групою НАК «Нафтогаз України», Європейським Банком Реконструкції та Розвитку та Міндовкілля.

Проведення дослідження законодавства ЄС та України щодо скорочення викидів метану, а також проведення аналізу потенціалу скорочення викидів метану у різних секторах економіки буде здійснено із залучення експертів в рамках міжнародно-технічної допомоги.

6. Позиція заінтересованих сторін

З метою забезпечення громадського обговорення, відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 року № 996 проєкт акта буде розміщено на офіційному вебсайті Міндовкілля.

Проєкт акта не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної. Позиція відповідних заінтересованих сторін: уповноважених представників всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування, уповноважених представників всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, їх спілок, Уповноваженого із захисту державної мови – відсутня.

Проєкт акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності та не надсилався на розгляд Наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

7. Оцінка відповідності

Проект акта сприятиме стимулюванню виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції зі зміцнення міжнародного співробітництва з питань охорони навколишнього природного середовища.

У проекті акта відсутні положення, що стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод; впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією; створюють підстави для дискримінації.

Відповідно до § 37-2 Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 року № 950, проект акта буде надіслано до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводились.

8. Прогноз результатів

Прийняття проекту акта сприятиме реалізації цілей кліматичної політики України, а також досягненню глобальної цілі зі скорочення викидів метану у рамках участі у глобальній ініціативі зі скорочення викидів метану «Global Methane Pledge».

Реалізація проекту акта матиме позитивний вплив на навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, сприятиме декарбонізації економіки в основних секторах та досягненню вуглецево-нейтральної економіки.

Реалізація проекту акта матиме позитивний вплив на стан здоров'я населення або його окремих груп за рахунок покращення якості навколишнього природного середовища.

Реалізація проекту акта матиме позитивний вплив на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, що сприятиме поліпшенню стану довкілля, забезпечить збереження природних екосистем, створить природне середовище, екологічно безпечніше для життя і здоров'я населення.

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Держава	Позитивний Залучення до процесу реалізації кліматичної політики та заходів зі скорочення викидів метану органів виконавчої влади, державних підприємств та бізнесу.	Дозволить зміцнити інституційну спроможність органів державної влади щодо реалізації державної політики у сфері зміни клімату та зменшення викидів метану в атмосферу.
Підприємства, установи, організації, що провадять діяльність	Позитивний Залучення секторів та окремих підприємств у досягненні загальнонаціональної цілі щодо скорочення викидів метану.	Дозволить запровадити ефективну систему моніторингу витоків метану на підприємствах енергетичного сектору та сприятиме розробці програм модернізації джерел витоків.

**Міністр захисту довкілля
та природних ресурсів України**

Руслан СТІЛЕЦЬ

_____ 2022 р.